

De Evangelische heiligmaking

DIT OPNIEUW VERTAALDE EN UITGEGEVEN WERK VAN DE PURITEIN WALTER MARSHALL VERSCHEEN

IN 1692 POSTUUM EN BELEEFDE IN ENGELAND VERSCHILLENDE HERDRUKKEN. HET KWAM VOOR HET EERST IN

VERTALING UIT IN ONS LAND IN 1739. ALEXANDER COMRIE (1707-1774) HAD HET BOEK VERTAALD EN WAS ER

ZEER MEE INGENOMEN. MARSHALL LEEFDE VAN 1628-1680 EN WAS EEN VAN DE PREDIKANTEN DIE IN 1662 MET

HONDERDEN COLLEGA'S WEIGERDE ZICH TE CONFORMEREN AAN DE DOOR KONING KAREL II AFGEKONDIGDE UNI-

FORMITEITSWET. OOK HIJ WERD AFGEZET. DE LAATSTE 18 JAAR VAN ZIJN LEVEN BRACHT HIJ DOOR ALS

VOORGANGER VAN EEN OP ZICHZELF STAANDE GEMEENTE. IN DIE JAREN SCHREEF HIJ DIT BOEK.

Marshall had te kampen met vlagen van geestelijke depressies. Hij zocht naar heiligheid en vrede. Diepgaand bestudeerde hij werken van zijn tijdgenoot Richard Baxter (1615-1691), maar die brachten hem niet wat hij zocht. Vervolgens wendde hij zich tot een andere puritein, Thomas Goodwin (1600-1679). Marshall sprak met hem over bepaalde zonden die zwaar op zijn geweten drukten. Goodwins reactie was dat Marshall geen melding maakte van de grootste zonde. Hij bedoelde daarmee de zonde van het ongeloof, dat hij niet geloofde in de Heere Jezus Christus tot vergeving van de zonden en de vernieuwing van zijn leven. Toen hij zich meer en meer richtte op Christus vond hij heiligheid in Hem, vrede in het geweten en vreugde in de Heilige Geest. Genoemd werk was de vrucht van die ervaring.

Doel

Het gaat Marshall in dit werk om de praktijk van de godzaligheid. Hij geeft geen uitvoerige uiteenzetting van de geboden van God. Hij merkt terecht op dat dat al gedaan is in diverse catechismussen en commentaren. Wat hem drong was een grote ijver voor een Bijbels zicht op de heiligmaking. Dat blijkt uit heel dit werk, dat een neerslag is van zijn verkondiging. Daarin stonden het geloof en de rechtvaardiging van de zondaar centraal (over de rechtvaardiging is een preek toegevoegd als laatste hoofdstuk). De heiligmaking is een uitwerking van de rechtvaardiging en vloeit uit dezelfde genadegave voort. Marshall benadrukt dan ook sterk dat eerst de staat van de mens veranderd moet worden voordat het leven veranderd kan worden. Hij schrijft dat sommigen denken dat ze nieuwe mensen kunnen worden doordat ze in de praktijk van het leven een nieuwe bladzijde omslaan en dan een nieuw leven gaan leiden. Maar de geloofsgemeenschap met Christus, dat is het eerst nodige. Er is geen waar christelijk leven van heiligmaking dan door het geloof. Is dit er niet, dan kunnen wij door geen enkele

poging van onszelf tot een wandel in ware heiligheid komen, want de mens is verdorven. Marshall keert zich krachtig tegen de gedachte dat de mens het met het 'natuurlijk licht van de rede' kan doen. Hij kan daardoor alleen maar in burgerlijke zin komen tot het doen van goede werken die naar zijn overtuiging in feite huichelachtige goede werken zijn omdat ze teruggaan op valse motieven. De volgorde rechtvaardigmaking heiligmaking is onomkeerbaar.

Richting predikanten wijst Marshall op het grote gevaar van de vermenging van wet en Evangelie. Naar zijn overtuiging werd dat bij sommigen niet goed, althans te weinig onderscheiden. Hij merkt op dat hij collega's wel wettisch had horen preken en op een evangelische manier had horen bidden. De nadruk lag vooral op wat de mensen moesten doen. Daarbij keert Marshall zich tegen wat hij noemt de 'nieuwe theologie' of ook wel de moderne leer van de verlossing. Die leer verlangt een oprechte gehoorzaamheid vóórdat wij de nodige middelen hebben haar op te brengen. Zij wordt geplaatst voor de rechtvaardigmaking. Hij vindt dat een spaander van de vroegere (roomse) wettische weg tot het heil. Hij voegt er nog aan toe: dat is verwoestend voor de middelen tot heiligheid en voor de heiligheid zelf. Het doet het wezen van het zaligmakend geloof teniet, het geloof waardoor wij Christus werkelijk aannemen en al Zijn weldaden genieten. Het Evangelie wordt op die manier voorwaardelijk gemaakt.

Ongeloof

Als dan de vraag wordt opgeworpen langs welke weg iemand een oprecht christen wordt brengt Marshall enkele keren de geschiedenis van de stokbewaarder in Filippi ter sprake. De man was een heiden, wanhopig, stond op het punt de hand aan zichzelf te slaan. Wat zegt Paulus tegen hem? 'Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden' (Hand. 16:31). En nog in diezelfde nacht toonde de man zijn geloof

en werd gedoopt. Marshall ziet daarin een aanwijzing voor de Evangeliedienaren. Zo mogen zij het ook doen. Maar moet er dan geen berouw zijn? Hij zegt dat berouw en geloof beide noodzakelijk zijn. Hij schrijft dat het nodig is om de eerste Adam te kennen en de erfzonde voor wáár te houden opdat we opgewekt zullen worden door het geloof tot Christus te vluchten. Mensen die nooit waarlijk zijn verootmoedigd kunnen nooit op de juiste wijze geloven. Veel oprecht gelovigen zijn er door ervaring achter gekomen dat het heel moeilijk is geweest hun hart tot de plicht van het geloven te brengen. Dat heeft hun zware strijd gekost. Het is zo moeilijk dat ze het niet konden verrichten zonder de krachtige werking van de Geest in hun hart. Maar hier komt het dan op aan dat wij in Christus geloven zoals Hij in het Evangelie voor heel Zijn heil aan ons om niet is beloofd. Het doel van Marshall was de weg naar Christus, de weg van het geloof, voor iedereen vrij te houden. Christus wil dat de snoodste zondaren tot Hem komen tot behoud. Niet alleen de collega's, ook (een deel van) het kerkvolk stelt hij onder kritiek. Naar zijn overtuiging komen veel christenen uit slaafse vrees tot zelfverloochening en een nauwgezet leven. In Christus geloven durven ze niet. Ze zoeken predikanten die weinig of in het geheel niet over Gods genade in Christus spreken en alleen maar de zonden bestraffen. De hoorders worden aangezet tot allerlei oefeningen en werken om in het bezit van het heil te komen. Dat lijkt ernstig, men doet zich vroom voor, maar met dat alles staat men nog buiten Gods Koninkrijk. Marshall noemt dan ook het ongeloof de schadelijkste van alle zonden.

Geloof

Christus zal gekend moeten worden. Hij is ons van God geschonken, ook tot heiligmaking (1 Kor. 1:30). Daarom dringt Marshall aan op een hartelijk geloofsvertrouwen. De weg tot de bekering moet met het geloof beginnen. Door de prediking van het Evangelie wordt iedere zondaar geroepen om zonder uitstel in Christus te geloven. Het geloof is de eerste genadegave die in onze wedergeboorte wordt gewerkt en het middel voor al het overige. Marshall noemt het geloof een zelfontledigende genade. Het werpt alle andere vertrouwen uit de ziel en ontvangt Christus als de enige Gelukzaligheid. Hij noemt het de hand om Christus aan te nemen (zo ook Calvijn) maar ook om door Hem te werken. De heiligmaking in Christus is de begonnen heerlijkmaking, zoals de heerlijkmaking de voltooid heiligmaking is. Er zou uit dit boek nog veel meer aan te halen zijn, maar dat overschrijdt de grenzen van deze recensie. Het is een klassiek werk in de lijn van de reformatie. Wie in deze oppervlakkige tijd dit boek grondig leest en herleest, kan veel andere werken ongelezen laten. Het is diepgravend, instructief en een heilzaam medicijn, ook vandaag.

Walter Marshall, *De evangelische heiligmaking*, Den Hertog Houten, ISBN: 978-90-3312-7434, gebonden, 311 pag., € 29,90

Ridderkerk, ds. K. ten Klooster

